

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 23 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računata se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Škocijanska posojilnica.

Iz Škocijana, 20. oktobra.

Ako bi imeli veliko takih posojilnic, kakoršna je naša, imeli bi poleg mnogo drugih filokser še eno več. V „Slovenskem Narodu“ je bil že govor o njej, pa se še ni vse o njej povedalo, kar mora priti med svet. Kar se godi pri teh klerikalnih zavodih, mora priti že po zakonu vse na dan, naj si bode že dobro ali slabo; kajti posojilnice spadajo med tiste naprave, katere so dolžne javno polagati svoje račune in javno se izpovedati, kako so gospodarile. Načelnik naše posojilnice, kaplan Matevž Kos, je pa to prvo načelo posojilništva čisto prezrl; prezrl je javnost, gosposke, svoje odbornike in postopal pri svoji posojilnici samooblastno in absolutno. Ni se brigal za to, da bi imel njegov odbor kakošno sejo, ali da bi bil v treh letih le enkrat sklical občni zbor. Mož je pozabil, da je posojilnica tudi davkoplačevalka, da je dolžna plačevati na podlagi svojih letnih računov neposredne pristojbine, rentnino in znabiti tudi pristojbinski davek. Znabiti je kaplan Kos celo menil, da za njegovo posojilnico ni merodajen združni zakon. Zato se ni brigal, ko je glavarstvo terjalo od njega letne račune, s katerimi ni prišel na dan 3 leta, da jih predloži svoji davčni oblasti in svoji višji politični inštanci. Kaplan Kos se ni zmenil ne za opomine, ne pretenje glob od strani te oblasti, marveč celo plačal nekaj glob, nekaj jih pa pustil mirovati. Svojim odbornikom, kateri so sami ponižni, premalo izobraženi kmetje, pa o vsem tem nič povedal ni. Kljub temu je včasih kakošen skrben odbornik, na pr. kmet Peran iz Grmovelj, prišel ob nedeljah popoldne gledat v kaplanijo, kjer je posojilnica, kako je s posojilnico. Toda načelnika kaplana Matevža Kosa je našel malo kdaj doma. On se je kratkočasil po hribih škocijanske fare, kjer se pripovedujejo anekdote o izgubi šole itd.

Ko je že bilo okrajno glavarstvo v Krškem naši posojilnici ali njemu načelniku naložilo 760 K globe, računa pa kljub temu ni imelo, ni si že vedelo več

drugače pomagati, kakor da je šlo in nanzanilo celo zadevo o. kr. okrožnemu sodišču, prosivši ga pomoči.

Ta za posojilnice merodajna inštanca je zopet zapretela načelniku Kosu, da mora do 15. julija t. l. vse račune izgotoviti in volitve izvršiti. Toda do 27. julija se kaplan Kos ni ganil. Zdaj je bilo to sodišče primorano, osebno prejeti posamezne odbornike, 7 neveščih kmetov, od katerih se je eden zanašal in izgovarjal na kaplana Bojanca, ki je bil posojilniški nadzornik. Zagrozilo se je vsakemu posebej s 35 K globe, ako do 15. septembra posojilnice ne uredijo.

S tem zagrozilom je prišel kmet odbornik Peran k predsedniku krške posojilnice g. Lapajnu, katerega je naprosil pomoči. Vsled njegovega posredovanja je pet odbornikov (t. j. večina) posojilnice njega pismeno naprosilo, da pomaga ta škocijanski voz razvozlati, in je razpisalo občni zbor posojilnice v „Slov. Narodu“ in „Slovenecu“. To je g. Lapajne naznanil vse kaplanu Kosu. Toda ta se je razkoračil, da je bil občni zbor njegov posojilnice razglašen v „Slov. Narodu“, in se je branil, da bi prišel g. Lapajne k njegovi posojilnici, kjer ne odločuje večina, ampak samo on, ki je predsednik.

Ko je škocijanski posojilnici že voda v grlo tekla, prišla sta mladi, ne bogati posojilnici na pomoč dva draga uradnika „Gospodarske zveze“ (v Radečah sta dva taka uradnika računala posojilnici lani 600 K). Ta dva sta račune krpala in kmete odbornike tolažila. Belemu dnevu se pa računski škocijanske posojilnice ne pokažejo; niti stari odborniki, ki so sicer zopet na novo izvoljeni, ne dobe računov v roke!

Kaplan Matevž Kos pa lepo naprej zabavlja. Prišel je odbornik posojilniški Kovarič iz Hrastovelj k njemu, in nasproti njemu se je tako izrazil o predsedniku krške posojilnice, kakor je bilo to že v „Slov. Narodu“ povedano. Uradniki „Gospodarske zveze“ v Ljubljani pa prihajajo pridno v Škocijan in prinašajo tej mladi posojilnici nove drage knjige. Kaj pa to

pomeni, ako posojilnica vpeljuje mesto starih še nepopisanih nove knjige, to vedo strokovnjaki.

Klerikalni shodi v pravi luči.

Z Goriškega, 20. oktobra.

Članek „Volilno gibanje na Goriškem“ v 238. številki „Slovenca“ z dne 17. t. m. in nekatere bombastične brzojavke, ki so v prejšnjih številkah istega lista naznanjale klerikalnim lahkovernikom velikanske uspehe Gregorčičevih zaupnih shodov, so me napotile, da Vam podajam o teh shodih nekaj podatkov, ki slone na neovrgljivih, resničnih dejstvih. Sicer bi to ne bilo potrebno, ker so v kovanju lažnjivih dopisov naši klerikalci ravno taki mojstri kot Vaši, in ravno taki patentovani zavijači in sovražniki resnice, tako, da si lahko sami na nedvomen način tolmačite poročila o omenjenih shodih, toda od naše strani se Vam v tem smislu, menim, še ni poročalo, in zato v sledečem nekoliko podatkov o dr. Gregorčičevih shodih.

Nekdaj je bila navada, da je že davno zamrlo in sedaj zopet oživetorjeno politično društvo „Sloga“ prirejalo po deželi javne shode, ki so pa bili — mimogrede omenjeno — bele vrane. Le v času državnoin deželnozbornskih volitev se je osmelil predsednik „Sloge“, dr. Gregorčič, sklicati shode, na katerih je precej nerazumljivo v propovedniškem tonu obdelaval politiko. To je bilo do leta 1897. Od tedaj se je vse delovanje društva zrcalilo v spanju. Sedaj se zopet bližajo volitve, in dr. Gregorčič se je začel smešiti s tem, da prireja zaupne shode v imenu „Sloge“. S tem si misli utrditi zopet jako omajano stališče, z zaupnimi shodi si misli mož zopet pomagati na noge. Kar besediči na istih o razkolu na Goriškem, o častihlepnosti in sebičnosti, in o neki divji gonji po nadvlastvu od strani nekaterih oseb, že preseda človeku, in to mu ne bo nikakor in nikdar več pomagalo do nekdanjega ugleda. Nasprotno! Ravno z zaupnimi shodi si še bolj podkopava tisto malo ugleda, ki ga uživa

vsled svojega cincanja, in ne malo pripomorejo k temu ravno tista povsem lažnjiva poročila o udeležbi, o uspehih shodov. „Shoda se je udeležilo 300, 400, 500 oseb; privržencev nasprotne stranke 6—10“, take brzojavke se upajo ti klerikalni brezstidneži pošiljati v svet; s takimi poročili hočejo pokriti blamaže, ki jih dožive skoro na vsakem shodu! Vzemimo „Slovenčevu“ poročilo o zaupnem shodu v Kobaridu. „Zbralo se je na shodu nad 300 mož. Bili so navzoči vsi župani iz okolice in vsa duhovščina kobaridskega okraja“. Tako poročilo zamore naglati samo še oni, ki se je učil liguorijanske morale. Naj zadostuje, ako rečem, da je Soška dolina najbolj probujena, in da je pri nas ta Kobarid to, kar je na Kranjskem mesto Kranj. Na shodu, ki se je vršil v dveh malih sobah v prvem nastropju neke gostilne — drugih prostorov niso mogli dobiti — je bilo zbranih največ 60—80 oseb; analfabeti, ki so jih pripeljali mnogi s seboj, 2 ali 3 župani in neizogibna črna tema, kobaridskih tržanov so povabili celih šest. Spodaj pa se je zbralo nad 200 odličnih Kobaridcev in okoličanov, o katerih pravi „Primorski List“, „da so pijani tulili“, „da so se njihovi ljudje te podivjane, pijane bande naravnost sramovali“, imenuje jih „izdajalce slovenskega naroda“. Gotovo je bil tisti pop, ki pošilja tako nesramno vest v svet, sam skrivnostno ginjen, in se bodo njihovi podrepani in udeleženci shoda tako lažnjivega popa naravnost sramovali. Kar se tiče izdajalcev slovenskega naroda, omenim, da si ti klerikalci ultra internacionalci upajo pridejati svoji stranki pridevek „narodna“, da se imenujejo (risum teneatis!) „katoliško narodni“. — Udeležba je bila torej jako pičila 60—80 oseb; poročilo v „Slovenecu“ pa kvasi o 300 udeležencih; že mogoče, ako mislijo, da odvaga vsak udeleženi far kakih 30 lajkov, kakor je tudi pri zadnji obravnavi proti Gabrščeku tvoril „občinstvo, ki je Gabrščeka obsodilo, tisti dopisnik „Gorice“, ki mu pravijo sedaj tudi „gospod občinstvo“. — Faktum je ta, da je dr. Gregorčič doživel tak moralen poraz, kakoršnega še nikoli, in je tudi njegov osebni adjutant, Klavžar detto Cahej izrazil, da kaj

LISTEK.

Izlet na deželo.

Spisal Jean Reibrach (Pariz).
(Konec.)

Dumur in Piquet sta gledala vse to mirno gubeča se v skupnih spominih. Nkrat pa sta skočila prestrašena pokonci, ko sta opazila, da sta ženi z besnim kričanjem in s skrivljenimi prsti planili druga na drugo, pripravljene, izpremeniti trato v bojišče.

Piquet, ki je bil prvi na mestu, se napravil brez obotavljanja na delo. Premikastil je prav pošteno svojo ženo. Čudila se je temu.

Dumur, ki je videl vse to, se je takisto spravil nemudoma nad svojo ženo; prepričati je hotel, da bi se čutila soproga njegovega prijatelja naposled še ponižano. In vzpodbujen po pogledu gospe Piquet, katera je znala ceniti to nežno pozornost ter se mu zahvaljala z očmi, je pretepal Dumur neusmiljeno svojo ženo ter kar ni mogel nehati.

„Glej ga!“ je zaupil Piquet, „nikar, boli jo!“

Dumur pa je tolkel veselo naprej. Se-

daj je prišel Piquet nadenj ter kričal: „Ali je ne izpustiš takoj? Saj jo boš ubil!“

„Ti vendar tudi tepeš svojo ženo!“

„Zato, ker je začela.“

„Kdo je začel? Moja žena je začela.“

„Pa ne!“ je vpil Piquet.

„Pa je!“ je rjovel Dumur.

„Gromska strela, še jedenkrat!“ je krel Piquet.

Nenadna jeza ju je obvladala. Ženski sta začeli iz nova vriščati, vse iz sebe od togote, ker sta bili tepeni. In ko sta se obsipali s sramotivami in psovkami, ter je očitala druga drugi, da ji je hotela zapeljati, soproga tedaj je tudi možema rastlel greben čim dalje bolj.

Jezilo ju je do skrajnosti, da sta izrekli tu ženski njiju najskritejše misli in želje. Temu se je pridružila še ljubosumnost, ker je izpoznal v tem trenutku vsakdo izmed njiju, da je gojil drugi iste nepriznane namere kot on sam; in celo pretepal je lastno ženo le zato, da se je laskal ženi družega.

Dumur je bruhnil:

„Sploh te pa moja žena nič ne briga!“

„Tako malo, kakor moja tebe.“

„Ako pa hočem, kdo mi mora braniti?“

Stopila sta si bližje. Stala sta si s preteče iztegnjeno brado, prsa ob prsi nasproti; in ko je sunil vsakdo družega, instinktivno, v obrambo, tedaj ju je spravil ta sunek ob ves razum. V drugič sta skočila drug na družega ter se sprijela mej kletvicami. Psa sta jima planila na meča, izgubila sta zadnji delec preudarosti, zagrizla sta se, se borila brez sape mej kratkimi, zamolklimi, živalskimi glasovi.

Piquet je bil slabejši. Z jedno nogo v zraku se je za trenotek lovil. Dumur ga je zgrabil preko tilnika ter potisnil nasprotnikovo glavo pod svojo pazduho. Tako ga je držal kakor čez sredo preklanega, smešnega, premaganega, pol zadušenega; revežu so stale oči daleč ven iz glave. V tem trenutku je zgrabil Piquet ki se je čutil pred gospo Dumur globoko ponižanega, za nož. Moža sta se valjala po tleh.

Piquet se je zopet dvignil, Dumur pa je obležal, drže si z rokami trebuh.

„Tako!“ je dejal Piquet, „to imaš od tega!“

Nakrat pa se je zbal. Zgrabil je klubuk ter zbežal z dolgimi koraki, ne da bi se še kdaj obrnil. Njegova soproga je tekla za njim.

Gospa Dumur je stala z odprtimi ustmi ter gledala, kako se oddaljata. Potem se je ozrla zopet na svojega moža. V dalji sta psa drug napram družemu nadaljevala sovražnost, sedela sta na zadnjih nogah ter delala grozen hrušč.

In tedaj šele se je odločila gospa Dumur ter začela upiti...

(Iz „Die Wage“ št. 41.)

„Mikrokosmos“.

Češki spisal Avg. Evg. Mužik.

Konji.

Ne vem že, v kakem dramatičnem delu se slika življenje konj, določenih za prevažanje voz v rudnikih, tam nekeje v globočini nekotikih sto metrov. Tak mlad krepak konj, spušččen enkrat pod zemljo, ostane tam vse življenje... Njegovo izvlečenje bi bilo spojeno z velikimi težkocami. Konj žije, dela in se stara, prebiva v posebnih stajah in ne zagleda nikdar več božjega solnca, polja in modrega neba. Le njegovo truplo bo zopet vrnjeno zemeljskemu površju. — Ginljivo je neki, kako stari konji pozdravljajo novega druga v svoji trpki usodi — rezgečejo okoli njega, kakor bi hoteli dihati vsaj duh svežega zraka, in sopihajo bolešno —

takega še ni doživel, odkar „deluje“ v politiki. Ta mož poje sedaj slavo dr. Gregorčiču, že ve zakaj. Sicer pa se mu mora priznati, da je bil duševni vodja bivše „goričanske“ stranke, ki pa sedaj prisega na črno zastavo; toda tudi tu ima možič vse one bivše goričanske korifeje na vrvi, in jim je še sedaj nezmotljiv in odločen, kedar se gre za kovanje nesramnih naklepov v pogubo svojega političnega nasprotnika. In takih „odličnih“ mož, „odločno katoliškega mišljenja“, ki pa niso videli spovednice, nekateri od svoje poroke sem, in so nekateri tudi akademsko izobraženi — profesorji — imajo črnci precejšnje številce. Po nesrečni naključji in po ponesrečeni spekulaciji mora trobiti v njihov rog tudi neki odvetnik. — Vsem tem možem, ki so zašli, oziroma so se dali speljati v klerikalni tabor na jako neumno-naiven način, se bere sedaj sram na obrazu. Toda ad rem!

Istega dne, kot shod v Kobaridu, se je vršil tudi shod na Veliki Otavi v bližini Šempasa, „300 volilcev je sprejelo zaupnico dr. Gregorčiča“, laže „Slovenčev“ dopisnik. „Tujcev“, t. j. naših, bilo je 6—10, piše „Gorica“. Mi konstatujemo, da je bila nadpolovična večina naših, da pa niso imeli voditelja, ki bi jih bil organizoval v celotno skupino, in da radi tega tudi niso mogli odločno nastopiti, marveč so zapustili shod preje, negoso votirali črnci one proslule resolucije dr. Gregorčiču, in so se izrekli, „da katoliška vera je rešilni temelj za nas posameznike, za naš narod, za našo Slovenijo, za našo Avstrijo“; tudi so uverjeni, da so jedino le verska načela rešilna za naš narod tudi na gospodarskem polju, in da izdaja slovenski narod ista stranka, ki krščanska načela izključuje iz javnega življenja“. To izdajstvo jim vračamo v polni meri — s pravico. Sicer pa so deležniki shoda, posebno pa župnik župan in že sedaj pok. državni poslanec Grča s strahom uvideli, da ta mogočna klerikalna trdnjava ni zidana na tako trdnih tleh, da je ne bi bilo mogoče omajati ali podreti; bati se jim je toliko bolj, ker lahko vidijo, da odpor ni umetno zasejan med ljudstvo, marveč izvira iz lastnega nagiba in prepričanja, brez najmanjše agitacije od strani voditeljev narodno-napredne stranke. Tudi tu zveni klerikalni bandi mrtvaški zvon svoje poslednje, grozilne glasove.

Preidimo k zaupnemu shodu, ki ga je sklical dr. Gregorčič dne 7. t. m. v Rihemberk. — Predno postavim na laž vse klerikalne dopisune v različne klerikalne liste, zdi se mi povsem potrebno, da omenim in razkrijem terorizatorična sredstva, katerih se poslužujejo te črne duše pri vseh shodih, tudi zaupnih. Ako namerava črna banda prirediti kak shod, in sicer zaupni shod, v kraju, kjer ima naša stranka privržencev (ima jih povsod in mnogo), tedaj pripeljejo nekatere črne korifeje svoje izvrstno organizovane čete podreptnikov na shod, da tam terorizirajo naprednjake in eventualno preprečijo in onemogočijo vsako zborovanje. To se zgodi redno pri vsakem shodu, kojega skliče dr. Gregorčič, posebno pa pri onih javnih, koje sklicujejo naprednjaki. Da bi se ti obstrukcionisti po

morda je to žalosten obred ob sprejemu nove žrtve v svoj krog ali nenaden spomin na nekdanje veselje, katero se nikdar več ne vrne, veselje tam gori nekje? . . .

Konj za konjem, za starim mlad, za poginilim nov, nov in mlad bode sam zopet nekoč zamenjan z drugim. . .

Toda nekoč — bilo je to baje na Moravskem, i imena so znana — prosila je mlada, krasna nevesta posestnika rudnikov, prišedši na obisk in zvedevši o usodi ubogih teh živalij, svojega ženina, da naj da potegniti iz podzemlja te konje in jih pusti vsaj za trenutek na veselem solncu in zraku. Ni ji mogel odreči — ne bil bi ji odrekel ničesar. Zapovedal je potegniti konje na površje.

In tu, ko so konje izvlekli in izpustili, zgodilo se je nekaj čudnega, ginljivega, da, strašnega! Nekateri so začeli veselo rezgati, divje se smejeti, s čimur so pozdravljali novo svojo svobodo — drugi se je premetaval kot pijan, tretji se je začel pasti po dišeči živi travi, zopet drugi se je spustil v divji dir po poljih in dirjal, da je slednjič utrujen padel in izdihnil na mestu — jeden pa je stal s povešeno glavo in plakal, plakal kakor človek, kajti težke solze so mu kapale iz izsušenih, v podzemlju oslepljenih oči!

poti menda preveč ne utrudili, vržejo jih skrivnostno-sladko ginjene kar na vozove, in hajd v boj na divje naprednjake-izdajalce! Posebno dobro organizovane razgrajče ima prosluli župnik Juvančič — dornberški paša. Taki razgrajči tvorijo glavni kontingent, tvorijo vse tisto občinstvo, ki šteje na stotine, kakor se poljubi tem nesramnim dušam še nesramneje lagati. V dokaz temu je dejstvo, da je malokateri domačin tako srečan, da bi ga doletela jako dvomljiva čast v obliki povabila na zaupni shod. V Kobaridu n. pr. je bilo teh presrečnih samo 6, v Rihemberku pa okolu 30. — Tudi uporabljajo drugo sredstvo in način, kako naše pristaše smešiti, tako da so jim prava objecta foppabilia. Ker namreč naši pristaši redno pri vsakem shodu protestujejo proti napadom dra. Gregorčiča na našo stranko, posebno proti osebnim napadom, si hočejo nadejati te mrcine krinko popolne nepristranosti v toliko, da ponujajo vsakemu opozicionalcu prosto besedo. Patent na limanice v tem oziru je vzel „klerikalec“ Čahej; z ljubeznivo-hinavskim nasmehom zvabi naše somišljenike — posebno piko ima na priproste ljudi — na govorniški oder, kojega mora potem tisti, ki se je dal tako speljati, zapustiti med smehom in zaničevanjem od strani črnih hinavcev in njihovih najetih hrulantov. Bog obvari, da bi se upal kdo v vsakem oziru sakrosanktnemu Gregorčiču očitati eden ali drugi politični greh, kojih ima na hrbtu celo butaro! Pripeti se mu to, kar se je pripetilo uglednemu pristašu naše stranke na shodu v Biljani, učitelju M., katerega je v to nahujšana druhal tako naklestila, da je ležal nekaj dnij, v Šempasu so takega moža pa kamnjali. Toliko v pojasnilo; sedaj pa zopet k shodom. Shoda v Rihemberku se je udeležilo, kakor skrajno impertinentno lažejo klerikalni listi, nad 500 oseb; „posebno so se pa odlikovali s svojo prisotnostjo vrli Dornberžani“, piše „Gorica“; zakaj jih posebej omenja, navedel sem zgoraj. Shod se je vršil v dvorani starega rihemberškega gradu, v katerem ima prostora k večjemu 250 oseb. Zborovalcev pa je bilo vseh skupaj 160—180. To število je posneti iz natančnega zapiska, ki ga je sestavil rihemberški občan, kateri se je udeležil shoda, in ki je za nas verodostojen.

Dne 16. septembra je sklical dr. Tuma javen shod v Dutovlje. „Slovenčev“ poročilo laže o ogromni udeležbi klerikalcev itd.; „Gorica“ piše o 500 udeležencih; to vzamemo radi na znanje, ker je namreč nam v prilog; pri glasovanju za predsednika je namreč vladni komisar naštel 48 nasprotnikov — to je tistih farških podreptnikov, koje so kaplani od daleč in blizu pripeljali na shod, da preprečijo z njimi zborovanje. Celo iz daljnih Gabrij pri Ajdovščini je tamošnji župnik prihital razsajat na ta shod. Torej pristašev nasprotne stranke 48, naših pa okolu 350 (akoravno govori „Gorica“ o 500) — in tako poročilo v „Slovenču“! Ali bi jih! — Dne 1. t. m. je sklical dr. Gregorčič shod v Biljano v Brdih. Prostost besede se je tu pokazala v podobi bridkih pestij, ki so padale na učitelja M. hrbet. Udeležba ni bila velika, toda omeniti moramo, da imajo klerikalci v Brdih še največ pristašev, med tem ko povsod drugod gineva njihova moč; krivo je temu to, da se je Brda v vsakem oziru in od vseh strani preveč zanemarjalo.

Toliko za danes. V prihodnje Vam sporočimo na kratko o vsakem shodu in njega uspehu, ki ga priredi ta ali ona stranka, da boste boljše poznali naše razmere, o katerih si dosedaj niste mogli napraviti jasne slike ravno radi pomanjkljivih poročil.

V Ljubljani, 22. oktobra.

40letnica avstrijske ustave.

20. oktobra je bilo štirideset let, odkar je izšel cesarski diplom za ureditev notranjih državnopravnih razmer Avstrije. Diplom je imel tudi tole mesto: Da se poravnajo prejšnje, med našimi kraljestvi in deželami vladajoče razlike in v svrhu, da dobé pravičen delež naši podjetniki na zakonodajstvu in upravi, se nam je zdelo prav, skleniti in odrediti kot trajni in nepreklicni državni temeljni zakon v ravnanju nas in naših zakonitih potomcev: Pravico, dajati zakone, prenarajati in odpravljati jih imamo mi in naši nasledniki le s sodelovanjem zakonito zbranih deželnih zborov

in zakonito zbranega državnega zbora.

Kaj vse mora poslanec znati?

Kandidat za državnozbornski mandat mora, tako je vsaj običajno, znati vsaj naj-novejšo avstro-ogrsko zgodovino, vsaj glavne zakone naše ustave, razmere v deželi in posebej v svojem okraju, končno pa mora biti doma tudi na polju socialnega vprašanja. To se je vsaj doslej navadno zahtevalo, da mora poslanec znati. V Chrudimu na Češkem pa je postavil te dni ondi izhajajoči lokalni list še druge, večje in težje zahteve. Ta list piše namreč: „Zaupni možje naše mestne kurije so na svojem shodu sklenili, da bodo kandidirali iznova dosedanjega poslanca dr. Josipa Herolda. Mi bi se sprijaznili prej s kandidaturo dr. Karola Pippicha, ki pozna razmere naše mestne kurije boljše, uživa splošno zaupanje, a tudi pri volilcih drugih mest našega okraja, ki je dobra parlamentarna delavna moč, je močan govornik, ter ima dramatičen in muzikalni talent tudi za eventualno obstrukcijo češkega kluba“. Danes torej ne zadošča več, da je poslanec dober politik in govornik, nego mora biti tudi igralec in godbenik. V Trstu pa izhaja neki list, ki očita nekemu socialnodemokratičnemu kandidatu kot greh in napako, da ima dramatiški in pisateljski talent. Vzrok tema različnima stališčema chrudimskega in tržaškega lista bo pač ta, da mislijo Čehi že danes na eventualno energično obstrukcijo, v Trstu pa obstrukcionistov, takih ali drugačnih nimajo radi.

Dogodki na Kitajskem.

Nemška in angleška vlada sta sklenili posebno pogodbo glede skupnega postopanja v politiki, zlasti pa glede svoje trgovine na Kitajskem. Anglija in Nemčija sta predlagali drugim vladim, da naj bodo vse, ob rekah in na obrežju ležeče luke odprte vsem narodom, da ostani Kitajska teritorialno nedotaknjena i poslej. Ako bi se hotela kaka vlast polastiti tega ali onega kosa Kitajske, bode ta ukrepali Nemčija in Anglija glede varovanja svojih interesov skupno. Gnezdo boksarjev, Paotingfu so zavzeli Francozje in Nemci brez boja. Boksarji so bežali. Pač pa so imeli zavezniki med potom nekaj prask. Iz Tientsina javljajo, da so se pojavile med nemškimi četami epidemične bolezni, ki zahtevajo mnogo žrtev. Kitajski cesarski dvor pa ne najde miru in počuje iz kraja v kraj. Sedaj je na potu v Singanfu. Mirovna pogajanja so docela obtičala. Naj-novejša poročila javljajo iznova, da je princ Tuan še vedno najvplivnejša oseba na kitajskem dvoru, in da je Lihungbang zopet degradiran.

Izlet štajerskih Slovencev v Ljubljano.

Umetniško društvo, o katerem se je govorilo še nedavno le s skepto in dvomom, je obrnilo s svojim velikim, energično izvršenim činom, s I. slovensko umetniško razstavo na-se pozornost ne le Ljubljane in cele Kranjske, nego je zbudilo tudi največje zanimanje obmejnih Slovencev. I. slovenska umetniška razstava je dala povod, da so si Slovenci različnih dežel povedali, da moramo biti vsaj na kulturnem polju docela jedini in složni, da se napredka, ki se pokaže v Ljubljani, mora veseliti vsa Slovenija. Slovensko umetniško društvo je zbralo pod svojo streho umetnike iz vseh slovenskih dežel in naša I. umetniška razstava je sad dela vseh slovenskih umetnikov, bodisi da žive na Kranjskem, Štajerskem, Goriškem, Primorskem ali Koroškem. Zato pa je veselje, katero ima Slovenija nad našo razstavo, naravno in lepo. 7. t. m. so prihitali tržaški rodoljubi v Ljubljano, da se preverijo o našem velikem napredku na polju upodabljajoče umetnosti. Pozdravili so jih Ljubljančanje iskreno, bratsko. Včeraj pa smo imeli v gostih rojake iz zelene Štajerske, in tudi te smo pozdravili in objeli z odprtmi srcem. Iz Trsta in okolice je dospel većinomna preprosti, a vele-zavedni narod. Včeraj pa smo sprejeli skoraj sam cvet štajerskega ljudstva, skoraj samo inteligenco.

Z nobenim obmejnim krajem ne živi naša Ljubljana v odkritosrčnejši, intimnejši zvezi kot s Celjem in njega okolico. Ideali štajerskih Slovencev so naši in stremljenja naša najdejo vsikdar odmev med našimi brati na Štajerskem. Zato pa ne pobité nikamor Ljubljančanje rajše kot v Celje, ali sploh na lepa, plodna tla štajerska, in tudi

štajerski naši bratje pribajajo vsikdar radi med nas, ki jih spoštujemo in ljubimo resnično.

To se je pokazalo tudi včeraj, in hvaležni moramo biti umetniškemu društvu, da je dalo s svojo lepo razstavo povod, da so mogli štajerski in kranjski rodoljubi povedati si iznova, da smo složni v svoji veliki ljubezni do domovine, da smo jednako zavzeti za kulturni napredek svojega naroda.

Na kolodvoru, v „Narodnem domu“ pri pozdravu g. župana, pri finem lunchu, zvečer med predstavo in zlasti še pri zabavnem večeru se je mogel prepričati vsakdo, da smatra Ljubljana celjske in sploh štajerske Slovence za kri svoje krvi. (Konec prih.)

Nekaj besed

o priliki bodočega 8. mednarodnega kongresa zoper alkoholizem na Dunaju l. 1901.

(Dalje.)

To je pač protislovje, in iskati je treba napake, vsled katere je to mogoče. Alkohol priporočal se je kot krepilno sredstvo na podlagi teoretičnega nauka fiziologije; poudarjam, da le na podlagi teorije, katera se je smatrala do zadnjega časa za znanstveno resnico, o kateri se je pa slednjič temeljito dokazalo, da je napačna, če tudi ono teorijo še mnogi smatrajo za neovrženo.

Učila je ta teorija, da je vse kar zgori v človeškem ali živalskem organizmu ravno tako vir moči, kakor je to premog za parni stroj, pod čegar kotlom zgori in kakor je za ta stroj jednako, če gori pod kotlom premog ali oglje, petrolej ali špirit, ravno tako naj bi bilo za človeški stroj jednako, če zgori v istem, ta ali ona hrana če le pri zgorevanju daje ono število toplotnih jednot, katere potrebuje organizem za življenje. Ker se je pa dokazalo da alkohol v človeškem organizmu vsaj većinom v resnici zgori, bilo je za vse, ki so to teorijo priznali, očitno da je alkohol enakomesten drugim redilnim snovim. Ker ima alkohol visoko vrednost (Brenwert) in zato razvija pri zgorenju zunaj organizma precejšnjo toploto in moč, ker nadalje v organizmu primeroma hitro zgori, ker se slednjič bolnikom, ki navadno hrano odvrtaajo, precej lahko dovaža alkoholične pijače, smatrala se je znanstveno upravičena uporaba alkohola v razširjeni meri pri slabotnih osebah in bolnikih, vsled dolgotrajnih boleznih oslabelih, ker so se prisojale alkoholu res krepilne in redilne lastnosti.

Na ta način je nastalo prav za prav čudno protislovje, da isti zdravniki, ki dobro vedo, da alkohol vsled svoje strupenosti v vsih organih, v možganih, v živcih v srcu, na jetrih in v ledicah napravi lahko neizmerno škodo, vendar ne le dovoljujejo temveč naravnost priporočajo uporabo večjih množin alkohola kot redilne in krepilne snovi za ves organizem z onimi organi vred katerim je v prvi vrsti nevaren. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 22. oktobra.

— **Povše contra Pogačnik?** „Gorenjec“ poroča, da je minuli četrtek več boljših kmetov kranjskega okraja sklenilo, voliti v državni zbor g. Povšeta na mesto dosedanjega poslanca gosp. Pogačnika, če kandiduje iz proste roke in se postavi na nevtralnno stališče. — Znano je, da gospod Pogačnik nima nikake zaslombe pri volilcih, in da se je začelo po vsem Gorenjskem prav odločno gibanje proti njegovi zopetni izvolitvi.

— **Državnoborske volitve na Goriškem.** Tudi v laškem delu goriško-gradiščanske dežele imeli bodo boj. Laška stranka je sklenila, da poskusi strmoglaviti dosedanjega klerikalnega zastopnika Furlanov, župnika Zanettija. V goriškem veleposestvu bo zopet kandidiral dr. Verze-gnassi, v mestni skupini goriški pa Lenassi.

— **Kako se delajo volitve v Istri!** Iz Pazina se piše „Elinosti“: „Včeraj, dne 17. oktobra, smo poslali v Poreč tri pisarje z namenom, da bi prepisali volilne liste. Pridružil se jim je tudi Stipe Pastorčić kakor volilec poreški. Na okrajnem glavarstvu se jim je reklo, da tam ni list. Šli so na občino. Tu jim je rekel občinski tajnik

naj počakajo do 11. ure in pol, da pride župan. Ta je res prišel ob označeni uri, ali ni jim dovolil prepisa, ampak le upogled v listo. Brzjavili so na namestništvo v imenu Pastorčića, odgovora pa še danes, dne 18. oktobra, niso dobili. Na občini so jim rekli tudi danes, da večerajšnja odločba ostane nespremenjena. Tu so jim rekli tudi, da so liste tudi na okrajnem glavarstvu, na tej oblasti pa zopet oporekali temu. Sedaj bi bilo že prekasno, tudi ko bi prišlo dovoljenje, kajti material je ogromen. To so volitve!"

— **Škof na Dolenskem.** Iz Škocijana se nam poroča: Tudi mi, od vsega sveta pozabljeni Škocijanci smo bili tako srečni in nesrečni, da je nas obiskal škof Bonaventura. Dne 11. t. m. okoli 10 ure dopoludne pridrdra lepa kočija pred našo cerkev, tam obstoji, ven pa stopi dolga črna postava in hajdi v cerkev. Kdo bi si mislil, da bo škof Bonaventura kdaj po našem Škocijanu hodil! Naš črnolasi crkvenik ga opazi, pa jo hitro popiha na znani škocijanski most — Kettenbrücke, — češ, da ne gre v cerkev, za noben denar ne, zlasti ko je vse v neredu. Pa škof Bonaventura je tudi sam vse opravil. Rad bi bil šel tudi v župnišče, pa se mu menda to ni posrečilo, ker je bila veža s turščico in z ličkanjem zapažena, da teh kupov Prevzvišeni ni mogel prekoračiti. — Kaplan B. je spal. Prespati je imel namreč ravno „mačka“ in še tisti dan ni bral maše. Škof je prišel kakih 8 ur prepozno; ko bi bil prišel zjutraj ob 2, dobil bi svoje božje namestnike še vse pri delu v njihovem elementu! Kaj pa je s Kosom? No, ta je je bil šele revež! Hodil je nekje tam po Savinku, menda je pokušal kje kako vino, imel morda že kako kupčijo — kajti naša kaplana se tudi dobro obnašata kot vinska agenta — no, šel je po svojih potih. Ko pa izve, da je škof v Škocijanu, tekkel je, kar se je dalo, na vse pretege domov, ves zasopihan, da se Prevzvišenemu predstavi in pokloni! Toda joj!! Pravijo namreč, da mu je pri isti priliki škof podal dve spričevali od farovške kuharice...! Pa mislimo, da posebnega ukora menda ni dobil, samo dober nauk, da mora biti v prihodnje bolj previden! Saj to, da se je Kos še dosti dobro izrezal, sklepali smo iz tega, da je takoj po odhodu škofa Bonaventura prišel v farško gostilno ter tam poln veselja in radosti vzkliknil: „Sedaj ga pa bomo en glažek, ker „Strah“ je že šel.“ Mi sploh nismo preje vedli, da sedaj v novem času zopet strahovi hodijo okrog. Zakaj je škof Bonaventura prišel v Škocijan, ne vemo nič pozitivnega. Nekateri pravijo, da je prišel kot agitator za državno-zbornske volitve. Mi pa tega ne verjamemo ter mislimo, da je prišel le zato, da znanega gospoda, o katerem je kaplan Kos na Stopnem dne 7. oktobra celo propoved govoril, in še nekega družega gospoda povzdigne v svetniški stan! Ista dva gospoda sama upata, da bosta s pomočjo Kosovo in z milostjo škofovo dosegla svetniško čast! Kajti Kos pravi, da vse kar on reče, to se mora zgoditi! No, vederemo! Nekateri pa so še celo trdili, da se je Anton Bonaventura Jeglič v Škocijan pripeljal samo zato, da je pobral „pri zadnjem ofru“ za škofove šole nabrani denar in da je potrdil v veri in upanju farškega krčmarja, da bi vedno trdno stal in kot preglednik hranilnice in posojilnice se duhovnikov bal! Tek časa spravi vse na dan! — Škof je odšel, ne da bi se bili z njim kaj bolj seznanili! Kmet.

— **Z Vipavskega se nam piše:** Dne 18. t. m. imeli so vipavski črnjaki shod v dobro znanem vipavskem farovžu. Na dnevnem redu je bilo menda obrekovanje liberalcev, ki nočejo dovoliti dekanu Erjavcu gostilne v Vipavi, kjer bi točil svoje poluvino, in pa bližnje državnozbornske volitve. Na tem shodu so goškega popa maziljeni kolegi hudo razburili. V svoji večerni propovedi spomnil se je zopet Sokolovega izleta v Vipavo, ter dokazoval svojim ovcam, resnico patentirane laži, kako je namreč pravični Bog s pomočjo žvižganja in kričanja klerikalcev ustavil govor g. dr. Iv. Tavčarja o priliki razvitja zastave bralnega društva „Triglav“. Na to je rotil in preklel vse one, ki se drznejo pisati o tistih pobožnih možeh, mladeničih in tercijskih, s katerimi je romal na Sv. Goro. Glavna točka pa je bila agitacija za državnozbornske volitve. Tu mu je že od samega kričanja in tulje-

nja sape zmanjkovalo. Besedičil je približno takole: „Umazani liberalni časopisi naznanili so že svoje kandidate za državnozbornske volitve. Vsak, kdor te časnike bere, je norec, tepec, šema, osel, lažnik... In iz te stranke može bote sedaj vi volili!? Ne — tega ne smete, sicer bote vsi pogubljeni! Pri tej volitvi se gre za sv. vero, in zato morajo priti v zbornico sami krščanski možje. Kdor o volitvi ničesa ne razume, naj pride k meni, da mu jaz pojasnim, kako in koga naj voli. Bodite prepričani, da zmaga je naša, ker mi smo z Jezusom in On je z nami. Ako pa ne bote poslušali mene, vašega dušnega pastirja, in ne bote volili, kakor vam jaz ukažem, ste norci in ne bote nikdar več imeli dobre letine!“ — Tako se zlorablja pri nas svet prostor za najsurovejšo agitacijske namene. To je tedaj namen one vsakdanje večerne pobožnosti. Po končanem kričanju je neka stara ženica vprašala svojo vrstnico: „Kaj bo iz tega? Meni se zdi, da gospod norijo!“ — Ravno ta dan je prišel neki ud bralnega društva „Triglav“ v klerikalno posojilnico v Vipavo, ter prosil posojila 100 gld. Posojilo se mu je obljubilo, a mož je moral dati dekanu Erjavcu častno besedo, da takoj izstopi iz bralnega društva. — Usmiljeni dekan je rekel prosilcu, da oni ne podpirajo ljudij zato, da bi jim potem ti kamenje in polena metali pod noge. Go spodje pri Slapski posojilnici, zakaj pa tudi Vi ne postopate tako in delite podpore svojim najstrastnejšim nasprotnikom? Pokažite jim vendar jdenkrat zobe, in podpirajte raji svoje ljudi!

— **Slovensko gledališče.** Poročilo o večerajšnjih predstavah smo morali zaradi pomanjkanja prostora odložiti do jutri.

— **Umetniško razstavo** je posetila danes dopoludne višja dekliška šola v spremstvu dveh učiteljskih močij korporativno.

— **Na vseh svetnikov dan, dne 1. novembra,** peli bosta na pokopališču pevski društvi „Slavec“ in „Ljubljana“, prvo ob treh, drugo ob štirih popoldne.

— **Umrl je nedeljo zjutraj** ob polu peti uri v deželni bolnišnici po dolgi in težki bolezni gospod Ivan Pušavec, c. kr. oficijal pri sodišču v Kranjski gori. Pogreb bil je danes, dne 22. t. m., ob 4. uri popoldne.

— **Cestni odbor idrijski.** Načelnikom cestnega odbora idrijskega je izvoljen velespoštovani rodoljub g. Ivan Gruden, posestnik na Jeličnem vrhu, njegovim namestnikom pa gosp. Karol Svoboda, c. kr. stavbni in strojni nadzornik v Idriji.

— **Iz Zagorja na Pivki se nam piše:** Dne 15. t. m. po noči zapadel je prvi snega „snežniškem gorovju“, kateri je pa kmalu skopnel; segal je doli do blizu 1000 m. nižave. — Dne 17. t. m. t. j. na dan, ko je po planinah sneg zapadel, imeli smo pa mi zjutraj — 0-7° C.

— **V ptujskem šolskem okraju** so kot začasni učitelji, oziroma učiteljice nameščeni sledeči izprašani kandidati in kandidatnje: gđc. Adela Fabijani k Sv. Andražu v Leskovcu, Zofija Praprotnik k Sv. Andražu v Slov. Goricah, gosp. Karol Kobale k Novi cerkvi in gđc. Matilda Boltar k Sv. Janžu na Dravskem polju.

— **Štrajk na južni železnici v Trstu** traja še vedno in se še ne ve, če se doseže porazumljenje. Štrajkujoče delavstvo je stopilo v zvezo z ravnateljstvom južne železnice, toda kaže se, da ni pričakovati uspeha. Južna železnica spravlja z vseh strani delavce v Trst. Tudi iz Ljubljane jih je šlo nekaj, ki so bili tu brez posla, mej njimi nekaj pekovskih pomočnikov, ki pač ne bodo kos delu v Trstu. Zastopnik štrajkujočih delavcev je interveniral pri generalnem ravnatelju južne železnice, dvornemu svetniku Egerju, ki je pa izjavil, da se južna železnica sploh ne spušča v dogovore, dokler bodo delavci štrajkali. Vodstvo štrajka ima v rokah socialnodemokratska stranka. Mej voditelji te stranke in voditelji tržaških Slovencev je prišlo do ostrega konflikta. Socialni demokratje očitajo voditeljem slovenske stranke, da so nasprotni prizadevanjem delavcev, kar pač ni resnično, in da so od Židov podkupljeni, kar je ravno taka nizkotna perfidija, kakor je bilo jednako očitano, ko se je iz Trsta vrglo v Ljubljano.

— **Pri zastavljavci v Gorici** so baje prišli na sled raznim nepravilnostim, katere sta zagrešila dva uradnika. Dotična uradnika sta baje že odpuščena iz službe.

— **Nezgode.** Jožef Habič, delavec pri stavbeniku Viljemu Treotu je v soboto na stavbinskem odru pri deželnem dvorcu izpodrsnil in padel ter si zlomil roko. — Ravno tam je padel z odra v klet delavec Martin Kranjc in se na hrbtno poškodoval.

— **Aretirana kokoš.** Na Karlovski cesti službujoči stražnik je dobil danes ponoči ob pol 3. uri na cesti kokoš, katero je zaradi postopanja in ker se ni mogla izkazati odkod je, aretiral in jo vtaknil v zapor, dokler se njeno domovinstvo ne dožene.

— **Polcija je zaprla nekega dečka** in neko deklico iz Kleč, katere sta prodajalki M. na Starem trgu ukradla kos blaga.

— **Skupaj trčila sta** včeraj ponoči na Marije Terezije cesti izvoščeka J. M. in J. Z. Prvi izvošček se je drugemu premalo izognil, in tako sta trčila skupaj. Voz poslednjega je bil precej poškodovan.

— **Tat v mesnici zasačen.** Včeraj zvečer okoli 7. ure je opazil policijski stražnik Mihael Sitar, da so vrata Prusnikove mesnice v Šolskem drevoredu nekoliko odprta. Stražnik je šel v mesnico in našel tamkaj Prusnikovega mesarskega vajenca Jakoba Sirelna, ki je dejal, da ga je gospa poslala po „šniceljne“. Stražnik, ki je vajenca poznal, ga je pustil, da je odrezal kos mesa in ga odnesel, in drugi dan je povprašal pri Prusnikovih, če je res, da so zvečer poslali vajenca po meso v mesnico. Izkazalo se je, da to ni bilo res, in da je vajenec imel ponarejen ključ, s katerim je mesnico odpiral in kradel tamkaj meso in denar. Vajenca so prijeli.

— **Nedeljska kronika.** V neki gostilni gostilni na Karolinski zemlji je neki mizarški pomočnik provzročil prepir s tem, da je sunil nekega trgovskega pomočnika v obraz. V prepir so se vtikali še drugi gostje in se je bilo bati, da pride do pretepa. Polcija je posegla vmes in naredila mir. — V neki gostilni na Tržaški cesti so nekega gosta, ki je sitnosti vganjal, postavili na zrak. Mož se je razjezil in je vrgel dotičniku, ki ga je postavil na zrak, držalo za žveplenke v glavo.

* **Ruski listi,** zlasti Komarovljevi „Svet“, navdušeno priporočajo knjigo kneza Goljicina pod naslovom „U sinja morja“, v kateri Goljicin svetuje Rusom, naj ne potujejo in ne zapravljajo denarja po Italiji, Franciji in Nemčiji, nego po slovanskem jugu, zlasti po hrvatsko-slovenskih deželah in po primorju. Knez Goljicin je v Ljubljani znan.

* **Radi žene.** Jakob Matković, kmet iz Cerne, je 31. sept. t. l. našel pri svoji ženi v kuhinji Imbro Kesegiča, ki je bil njen ljubimec, predno se je omožila. Matković, katerega je Kesegič napadel z nožem, je udaril tekmeča s sekuro trikrat po glavi in ga ubil na mestu. 10. t. m. je bila v Oseku obravnava in Matković je bil oproščen. Ženaja namreč pred Kesegičem bežala v kuhinjo, kjer jo je hotel posiliti. Takrat je prišel mož, jo rešil ter v silobranu zapeljivca ubil.

* **Jezik opic.** Američanski naravoslovec R. L. Garner se je dolgo vrsto let pečal z jezikom opic. Izdal je o tem jeziku tudi učeno knjigo „The Speech of Monkeys“, ki je izšla sedaj tudi v nemškem jeziku pod naslovom „Die Sprache der Affen“. Prevod je oskrbel dr. William Marshall. Z jezikom opic so se bavili različni učenjaki že od časov lorda Monbotta (1775.), Garner pa je prvi, ki je z eksperimenti dognal več opičnih besed. Dognal je, da se takozvane kapucinske opice v Cincinnati razumejo docela, ter da rabijo vedno iste besede, kadar izražajo strah, bojazen, lakoto ali žejo. Opice se med seboj svare in opozarjajo na nevarnost. Garner je posnel opice in izgovoril glas, ki izraža strah. Takoj se je opica prestrašila in pobegnila. Garner navaja različne besede, katere rabijo opice pri raznih prilikah. Opice se celo pogovarjajo, se sprašujejo in si odgovarjajo. Opice različnih vrst imajo sicer razne dialekte, vendar pa se razumejo med seboj. Garner je rabil pri svojih proučevanjih opičnega jezika tudi fonograf. Opice so fonograf, ako je njih besede ponovil, razumele docela. Garner dokazuje, da imajo opice tudi smisel za barve, za številke, mero in za glasbo.

Književnost.

— **Knjige družbe sv. Mohorja** za navadno leto 1901 so tele: Koledar. — „Slovenske večernice“, 52. zvezek. — „Slovenska pesmarica“. Uredil Jakob Aljaž. II. zvezek. — „Priprava

na smrt ali premišljevanje večnih resnic. Spisal sv. Alfonz Marija Liguorski. — „Knezoškoflavantinski Anton Martin Slomšek“. Spominska knjiga ob stoletnici njegovega rojstva. Spisal dr. Anton Medved. „Zgodbe svetega pisma“. Priredil in razložil dr. Frančišek Lampe. 7. snopič. O knjigah bomo pisali v kratkem kaj več.

— **Mittheilungen des Musealverines.** IV. in V. zvezek ima tole vsebino: Die Abstammung der Gotschewer (Gotscheer). (Sind die Gotschewer fränkischen oder bairischen Stammes?) Von Dr. Th. Elze. — Ein Grabstein in Töplitz bei Rudolfswert, von K. Črnologar. — Dorf St. Veit bei Sittich 1475 noch ein Markt, von K. Črnologar. — Nochmals über die Bildungsweise der „terra rossa“ des Karstes, von Ferd. Seidl. — Dr. F. Kossmat, Das Gebirge zwischen Idria und Tribuša, von F. S. — E. v. Mojsisovics, Mittheilungen der Erdbeben-commission der kais. Akademie der Wissenschaften in Wien, von F. S.

Telefonska in brzojavna poročila.

Trst 22. oktobra. Štrajk delavcev na južni železnici je končan. Ker je ravnateljstvo privolilo v zvišanje akordne mezde, katero zvišanje bo znašalo na leto skupaj 100.000 K, so davi štrajkujoči delavci zopet vstopili v delo.

Dunaj 22. oktobra. Včeraj je bila tu konferenca zastopnikov konservativnih veleposestnikov, centruma in „Slovanske krščansko-narodne zveze“. Konservativnih veleposestnikov je bilo 7, centrum je zastopal opat Treuinfels, „Slov. krščansko-narodno zvezo“ pa vitez Berks. Povabljena sta bila Povše in Barvinski, ta dva pa sta pooblastila Berksa, da ju zastopa. Konferenca je trajala tri ure. Posvetovanja so se sukala okolu vseh aktualnih vprašanj. Sklenilo se je, da se v prihodnjem parlamentu obnovi zveza mej rečenimi klubi, in delovati na to, da se pridobe Poljaki in Čehi za obnovitev desničarske večine.

Dunaj 22. oktobra. Državno sodišče je zavrglo pritožbo mestne občine Heb proti prepovedi, postaviti v tem mestu Bismarcku spomenik.

Madrid 22. oktobra. Zaradi imenovanja generala Weylerja generalnim kapitanom v Madridu je nastala ministrska kriza. Predsednik senata, Azarada, je dobil nalog, da sestavi novo ministrstvo.

London 22. oktobra. Iz Kapstadta se poroča, da se je general Buller odpeljal na Angleško.

Novi York 22. oktobra. Listom je došlo poročilo, da smatra feldmaršal Waldersee vojno proti Kitajcem za končano (!) in pričakuje ukaza, da se vrne v Evropo (!)

Frankfurt 22. oktobra. „Frankfurter Zeitung“ ima obširno poročilo o volilnem gibanju v združenih državah. Po tem, na podlagi natančnih podatkov sestavljenem računu je zagotovljeno, da bo predsednikom izvoljen zopet Mac Kinley, in sicer še z večjo večino, kakor zadnjič, in da bo imela republičanska stranka v parlamentu večino.

Narodno gospodarstvo.

— **Banka „Slavija“.** Življenski oddelek tega prosulega češkega zavoda vedno mogočnejše napreduje in se uvršča vsled svojega razvitka že med prve življenske zavarovalnice v obče.

Do 1. oktobra t. l. predloženih je bilo 4068 oglasil za zavarovani kapital K 10,992.620 in sprejetih je bilo 3556 oglasil za zavarovani kapital K 9,343.406.

Zavarovanega kapitala je bilo v tej kratki dobi izplačanega K 743.756.78 h v dobi bankinega obstanaka pa K 62,922.942.86 v.

Ti znameniti uspehi, ki utrjuje zupanje in priljubljenost med občinstvom, so povsem umevni, če upoštevamo ugodne rezervne fonde, ki izkazujejo koncem leta 1899 K 20,579.494.88 h, kakor tudi če upoštevamo to, da „Slavija“ kot vzajemni zavod razdeluje ves dobiček med člane.

Tega dobička (dividende) je bilo sedaj izplačanega članom K 706.541.28 h. in izkazuje dotični dividendni fond K 361.413.28 h.

Pri Ervinu Burdyeh-u, lekarju v škoči
Loki se dobiva! (321-73)

ustna voda
z novim antiseptikom

katero je sestavil zobozdravnik dr. Rade
Frian, katera ohrani zobe smiraj zdrave in
bele, ter zamori vsako gnjilobo.
Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane
2 kroni, po pošti 2-05 kroni.

Dež. gledališče v Ljubljani.
Štev. 16. Dr. pr. 1035.

V torek, dné 23. oktobra 1900.
Noviteta!

Četrta božja zapoved.

Narodna igra v štirih dejanjih. Spisal Ludovik
Anzengruber. Poslovenil Engelbert Gangl. Režiser
g. Rudolf Deyl.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7/8. uri. — Konec po 10. uri.
Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. pih. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava bode v četrtek, 25. oktobra.
Drugokrat Samberkova burka s petjem: „Valva-
zorjev trg št. 6“.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306'2 m. Srednji srčni tlak 736'0 mm.

Sept.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C.	Vetrovi	Nebo	Pada- vina v 24 urah
20	9. zvečer	739.0	8.0	sl. jug	oblačno	2.2
21	7. zjutraj 2. popol.	737.0 734.4	6.9 7.5	sl. jvzhod sl. svzhod	dež dež	2.2
22	9. zvečer 7. zjutraj 2. popol.	731.6 735.9 739.5	7.0 6.7 12.6	sl. svzhod brezvetr. sr. jvzhod	dež oblačno del. oblak.	36.8

Srednja temperatura sobote in nedelje 8.6°
in 7.1°, nor nale: 9.7° in 9.5°.

Dunajska borza

дне 22 oktobra 1900.

Skupni državni dolg v notah	96.65
Skupni državni dolg v srebru	96.35
Avstrijska zlata renta	114.10
Avstrijska kronska renta 4%	97.30
Ogrska zlata renta 4%	113.75
Ogrska kronska renta 4%	90.05
Avstro-ogrške bančne listnice	1698.-
Kreditne delnice	646.75
London vista	240.70
Nemški drž. bankovci za 100 mark	117.70
80 mark	23.54
80 frankov	19.21
Italijanski bankovci	90.30
C. kr. cekini	11.36

Guberjev vrelec (16-80)

Najbolje učinkujoča železo-arsenasta voda
proti slabokrvnosti, ženskim boleznim, živčnim in
kožnim boleznim itd. — Dobiva se v vseh prodaj-
alnicah mineralnih vod, lekarnah in drogerijah
HENRIK MATTONI, Dunaj,
c. in kr. avstr. dvorni in komorni založnik.

†

Potrti od najgloblje žalosti javljamo
vsem sorodnikom, prijateljem in znan-
cem prežalostno vest o smrti naše is-
kreno ljubljene soproge in matere, gospe

Ivane Bončar
hišne posestnice

ki je danes ob 1. uri popoldne, po dolgi
teški bolezni, previdena s sv. zakramenti
za umirajoče, v 61. letu svoje dobe bla-
ženo v Gospodu zaspala.

Truplo drage pokojnice se bode v
torek, dne 23. oktobra, ob 3. uri popo-
ludne v hiši žalosti, Poljanska cesta št.
19, svečano blagoslovilo in potem na
pokopališču pri sv. Krištofu položilo v
rodbinsko rakev.

Svete maše začušnice brale se bodo
v raznih cerkvah. (2186)

V Ljubljani, dne 21. oktobra 1900.

Jožef Bončar, pek mojster in hišni
posestnik, sprog. — **Anton, Rudolf,**
Jakob, sinovi.

Razpis vrtnaričine službe.

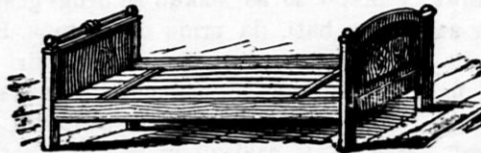
Služba otroške vrtnarice v Pevni
pri Gorici se razpisuje s 600 K letne plače.

Postavno opremljene prošnje naj se
do 31. oktobra t. l.

dopušljejo podpisane vodstvu.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, dné 14. oktobra 1900.

Mizarska zadruga

v Šent Vidu pri Ljubljani

se priporoča slavnemu občinstvu v naroči-
tev raznovrstne temne in likane

sobne oprave

iz suhega lesa, solidno izgotovljene po last-
nih in predloženih uzorcih.

V prav obilno naročitev se priporoča

Josip Arhar

(1984-5) načelnik.

Umetniška razstava
v „Mestnem domu“
vsak dan od 9. dopoldne do 4. popoldne.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga bez Trbiž.
Ob 12. uri 5 m po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee,
Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Du-
naj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m zjutraj osobni
vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste,
Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost,
čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob ne-
deljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 51 m do-
poldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec,
Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m popoldne
osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste,
Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell
ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz;
čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen,
Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare,
Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Proga v
Novo mesto in v Kočevje. Osobni vlaki: Ob 6. uri
54 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri
55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz
Trbiža. Ob 5. uri 15 m zjutraj osobni vlak z Du-
naja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov,
Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Bu-
dejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna,
Celovca, Beljaka Franzensfeste. — Ob 11. uri 16 m
dopoludne osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Kar-
lovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevic,
Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha,
Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina,
Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri
38 m popoldne osobni vlak z Dunaja, Ljubna,
Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.
— Ob 8. uri 51 m zvečer osobni vlak z Dunaja,
Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in
aprilu ob nedeljah in praznikih iz Linca. — Proga
iz Novega mesta in Kočevja. Osobni vlaki: Ob 8. uri
in 21 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob
8. uri 48 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol.
v Kamnik. Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m
popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljub-
ljano drž. kol. iz Kamnika. Ob 6. uri 49 m zjutraj,
ob 11. uri 8 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer.

Štev. 34313 (2184-1)

Ustanove.

Dne 2. decembra oddati je
pri mestnem magistratu ljubljanskem
cesar Fran Josipove ju-
bilejske ustanove

namenjene onim mestnim revežem, ki ne
dobivajo redne podpore iz ubožnega zaklada.
Teh ustanov je dvanajst in sicer 2
po 50 K, 10 pa po 40 K, in je prošnje za
njih podelitev vložiti do 20. novem-
bra letos pri magistratnem vložnem
zapisniku.

Mestni magistrat v Ljubljani,
dne 18. oktobra 1900.

S. 18/00/1

Konkurzni edikt.

Čez premoženje gosp. **Adolfa Kopřiva**, spacerskega trgovca v Ljubljani
na Sv. Petra cesti št. 44. se je dne 15. oktobra 1900 odprl konkurs.
Konkursni komisar: c. kr. dež. sodni svetnik gosp. **Guidon Schne-
ditz** v Ljubljani.

Začasni upravitelj mase: gosp. **dr. Albin Kapus**, odvetnik v Ljub-
ljani.

Volilni rok: dne 29. oktobra 1900, dopoldne ob 9. uri pri tem sodišču, soba št.
17. pri konkursnem komisarju.

Zglasilni rok: dne 1. decembra 1900.

Likvidacijski in poravnalni rok, dne 10. decembra 1900 dopoldne ob 9. uri pri tem
sodišču, soba št. 17 pri konkursnem komisarju.

C. kr. deželno sodišče v Ljubljani oddelek III.,
dne 15. oktobra 1900.

Naznanilo.

Vsled sklepa upniškega odbora razprodajalo se bode od danes
naprej vse v konkurzno maso

Josipa Višnar-ja

v Ljubljani, Stari trg št. 4
spadajoče manufakturno blago

pod tovarniško ceno.

Na izbiro po najnižji ceni so: angleški in brnski
ševijoti, kamgarni, Jägerndorfsko blago, razno blago
za ženska oblačila, kretoni, barhent, razno platno,
blago za pohišno in posteljno opravo, srajce za go-
spode, ovratniki in kravate, kakor tudi cela zaloga
vsakovrstnih ženskih modrcev (štefanijski facon).

Posebno pa se opozarja čast. odjemalce na lepo in tekočo
zalogo sukna. Oskrbništvo konkurzne mase.
(2060-3)

Razglas.

Na prodaj je takozvano „Strausove posestvo“ v Štepanji Vasi
poleg Ljubljane, skupno ali pa po parcelah.

Posestvo ima okoli 40 oralov najlepših njiv, travnikov in zaraščenih gozdov.
Travniki in njive leže večinoma v Štepanjivasi, nekaj travnikov pa blizu Rudnika.
Ravno tako leže gozdi blizu Štepanje Vasi.
Hiša in gospodarska poslopja so v najboljšem stanju, kleti, skladišča in hlev so
obokani.

Domačija je posebno pripravna za vinsko trgovino v malem in velikem.
Natančne pogoje je poizvedeti pri podpisane.

Dr. Mat. Hudnik,
odvetnik v Ljubljani, Kongresni trg št. 14.
(2185-1)

Svoje zahvalo

izrekava prav toplo vsem nama naklonjenim pozna-
nim in nepoznanim p. n. odjemalcem, slasti pa vele-
upoštevane ženski, katero zahteva o tako odloč-
nostjo po vseh prodajalnicah najine testenine.

Z vsem spoštovanjem

Žnideršič & Valenčič.

Liv. Bistrica, v oktobru 1900. (880-26)

„Ljubljanska kreditna banka“
v Ljubljani
Špitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih
pisem, srečk, novcev, valut i. t. d. po najkulant-
nejših pogojih. (1877-33)

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim
obrestim.
Zavarovanje proti kurzni izgubi.
Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog
na vložne knjižice, na tekoči račun in na giro-
konto s 4% obrestovanjem od dne vloge do
dne vzdiga.
Eskompt menjic najkulantneje.
Borzna naročila.